

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 217/2017-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Lászlóom Lengyelom, Advokátska kancelária, Ružová dolina 6, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 324/2014-998 z 28. novembra 2016 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]
o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 324/2014-998 z 28. novembra 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 293/1996-893 z 12. decembra 2013 súd prvej inštancie žalobu sťažovateľov ako žalobcov v časti o určenie, že žalovaní v 1. až 9. rade nie sú vlastníkami pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území [REDACTED], ktoré sťažovatelia (žalobcovia) presne špecifikovali v petite žaloby, zastavil. Tiež žalobu v časti o vypratanie a odovzdanie sťažovateľom (žalobcom v 1. až 4. rade) pozemkov nachádzajúcich sa v kat. území [REDACTED] presne špecifikovaných v petite žaloby zastavil a žalobu sťažovateľov vo zvyšku zamietol.

2.1 Proti tomuto rozsudku v zákonom ustanovenej lehote podali odvolanie sťažovatelia (žalobcovia v 1. až 4. rade) prostredníctvom svojho právneho zástupcu a žiadali, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti zmenil tak, že súd určí, že pozemky nachádzajúce sa v kat. území [REDACTED], ktoré sťažovatelia presne špecifikovali v odvolacom petite a ktoré sú totožné s upraveným petitom sťažovateľov, patria do dedičstva po poručiťovi, nebohom [REDACTED], [REDACTED], bytom [REDACTED]. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

«Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, 380 Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu za účelom zistenia rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1 CSP) (hľadisko posúdenia opodstatnenosti žaloby), výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP). Odvolací súd v postupe súdu prvej inštancie nezistil z procesnoprávneho hľadiska žiadne vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Neobstojí preto námietka žalobcov, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nespĺňa náležitosti ustanovenia v čase podania odvolania platného ust. § 157 ods. 2 O.s.p., v súčasnosti ust. § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd dodáva, že rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia a účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky, spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samostatné rozhodnutia ovplyvňujúcich súvislostiach. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil, vyhodnotil dôkazy, preto námietka žalobcov v tomto smere nie je dôvodná.

K odvolacej námietke žalobcov, že súd prvej inštancie nesprávne konštatoval, že v danej veci neboli splnené podstatné náležitosti v zmysle § 80 O.s.p. (procesný predpis platný do 30.06.2016), podľa tohto ustanovenia (§ 80 písm. c/ O.s.p.) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení bude daný spravidla vtedy, ak by bez tohto určenia bolo žalobcovo právo ohrozené, alebo ak by sa bez tohto požadovaného určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Určovacia žaloba spravidla nebude opodstatnená (čo do naliehavého právneho záujmu) v prípadoch, keď možno žalovať priamo na splnenie povinnosti. Určovacia žaloba má preventívny charakter, je opodstatnená najmä v prípadoch, keď k porušeniu práva ešte nedošlo. Len čo porušenie subjektívneho práva je dokonané, možno

spravidla žalovať priamo na plnenie, reparáciu škodlivých právnych následkov zo strany žalovaného. Naliehavý právny záujem na určení je spravidla aj vtedy, ak určovacia žaloba vytvorí pevný základ medzi účastníkmi a tak naplní svoj preventívny charakter a cieľ a zabráni ďalším prípadným sporom medzi účastníkmi konania. Ak sa má určovacou žalobou, resp. určovacím výrokom súdu dosiahnuť zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľnosti, bude naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva daný vždy. Podľa odvolacieho súdu žalobcovia mali naliehavý právny záujem na určovacej žalobe a teda odvolacia námietka žalobcov v tomto smere je dôvodná, t.j. ústavne konformnému výkladu nezodpovedá právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého, ak sa žalobcovia domnievali, že uznesenie Ludového súdu v Bratislave je nezákonné, že si svoje údajné vlastníctvo mali uplatniť ako reštitúciu podľa zák. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a k inému poľnohospodárskemu majetku alebo podľa reštitučného dôvodu (§ 3 ods. 1 písm. a o/ zák. č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov), tak žalobcovia sa nemôžu domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva (keď ide o právo bez časového obmedzenia) podaním určovacej žaloby podľa všeobecných predpisov občianskeho práva. Odvolací súd zároveň dodáva, že ak súd zamietá určovaciu žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je vylúčené, aby sa zároveň zaoberal vecou samou. V danom prípade však i napriek tomu, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že neboli splnené podstatné náležitosti v zmysle § 80 O.s.p. platný do 30.06.2016, súd prvej inštancie sa zaoberal vecou samou, vykonal dokazovanie, oboznámil sa s pripojenými listinnými dôkazmi, výsluchom účastníkov konania. Na zdôraznenie správnosti, že žalobcovia mali naliehavý právny záujem na predmetnej určovacej žalobe v čase podania § 80c O.s.p. - v súčasnosti ust. § 137 písm. c/ CSP a to i s poukazom na nález Ústavného súdu SR II. ÚS 249/2011, zo dňa 29.09.2011, ktorý vo svojom odôvodnení uviedol, že už v minulosti sa Ústavný súd SR zaoberal otázkou, či slovenský právny poriadok nevyklučuje uplatnenie práv určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak si žalobca, ktorý nevyužil možnosť uplatniť si svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu, ktorou žiadal určiť, teda deklarovať existenciu svojho vlastníckeho práva (II. ÚS 231/09). Ústavný súd dospel k záveru, že reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale

aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva. Preto ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhal žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva, okrem iného i určovacou žalobou, vid' napr. nález Ústavného súdu SR III. ÚS 178/06.

Napriek vyššie uvedenému, žalobe žalobcov nebolo možné vyhovieť z nasledovných dôvodov:

K odvolacej námietke žalobcov, že súd prvej inštancie vzal v úvahu aj skutočnosť, ktorá z dôkazov nevyplývala a neprihliadol na skutočnosť, ktorá vyplývala z prednesu žalovaného, uviedli, že konštatovanie súdu prvej inštancie, že po smrti [REDACTED] nadobudol celé dedičstvo [REDACTED], je v príkrom rozpore s vykonanými dôkazmi, odvolací súd poukazuje na vykonané dokazovanie, vrátane žalobného návrhu žalobcov, z ktorých jednoznačne nevyplýva a žalobcovia v konaní nepreukázali, že [REDACTED] je právnou nástupkyňou, resp. jedinou právnou nástupkyňou po nebohom [REDACTED]. Z obsahu spisu vyplýva, že podľa uznesenia Štátneho notárstva v Bratislave zo dňa 08.01.1959, pod č. D 1675/58 dedičmi po nebohom [REDACTED] boli [REDACTED], rod. [REDACTED] a nebohý [REDACTED]. Podľa rodného listu [REDACTED], rod. [REDACTED] jej otcom bol jeden z dedičov [REDACTED] a to nebohý [REDACTED]. Podľa závetu nebohého [REDACTED] mali dediť jeho dcéra [REDACTED], rod. [REDACTED] a [REDACTED]. Je síce pravdou, tak ako tvrdia žalobcovia, že podľa zápisnice pod č. D 346/59 a odôvodnenia uznesenia Štátneho notárstva zo dňa 30.10.1959, pod č. D 346/59 nehnuteľnosti, ktoré sú označené v tejto zápisnici, podľa závetu nebohého [REDACTED] [REDACTED], mali dediť jeho dcéra [REDACTED], rod. [REDACTED] a [REDACTED], avšak z dôvodu, že obsah závetu nebohého [REDACTED] odporoval zákonu, jeho dedičia uzavreli dohodu, že nehnuteľnosti v tejto zápisnici dedí [REDACTED] sám. Pozemok evidovaný v pozemno-knižnej vložke [REDACTED] nebol predmetom konaní o dedičstve pred štátnym notárstvom a žalobcovia ďalej v priebehu prvoinštančného konania nepreukázali ďalšiu postupnosť dedičov až po žalobcov. Žalobcovia dokonca i v odvolacom konaní len bez ďalšieho konštatovali, že vo vzťahu k pozemku evidovanému v PK vo vložke [REDACTED] je práve [REDACTED], rod. [REDACTED] jediným dedičom po nebohom [REDACTED] a právnou nástupkyňou

po nebohom [REDACTED]. Bližšie však neuviedli, či došlo ohľadom predmetnej parcely k náhradnému dedičskému konaniu a kto sa stal skutočným právnym nástupcom predmetnej parcely. V konaní žalovaní správne poukazovali na tú skutočnosť, že právní predchodcovia žalobcov nikdy neboli zapísaní ako vlastníci prideleného pozemku [REDACTED] vo verejnej listine (v pozemkovej knihe, v evidencii nehnuteľnosti alebo v katastri nehnuteľnosti), preto ani nemohli nastať účinky jeho vlastníckeho práva. Ich vlastníctvo podľa žalobcov nebolo preukázané, a tak neprichádza do úvahy použitie ust. § 126 ods. 1 Obč. zák. Správny je záver súdu prvej inštancie a teda nedôvodná odvolacia námietka žalobcov, že [REDACTED] mal nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnému pozemku na základe rozsudku Krajského súdu pre pozemkovú reformu zo dňa 26.02.1925, č. 24.528/1923/O.F.B. Ako vyplýva z obsahu spisu, a konštatovali to i žalobcovia v písomne podanej žalobe (č.l. 3 spisu) obec [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] do 15.10.1947 boli maďarským územím a patrili k Maďarsku. Na základe dohôd na Parížskej mierovej konferencii boli tieto obce spolu so svojimi katastrálnymi územiami pričlenené k Československu. Na území týchto obcí sa právne vzťahy do 15.10.1947 spravovali právnym poriadkom Maďarského štátu. Ku dňu 15.10.1947 právny stav, ktorý sa týkal [REDACTED] svedčil Maďarskému štátu ako vlastníkovi tejto nehnuteľnosti, čo jednoznačne vyplýva zo zápisu pod [REDACTED] pozemno-knižnej vložky [REDACTED], ktorý bol vykonaný na základe rozhodnutia Krajského pozemkového súdu v Budapešti z 13.05.1927. [REDACTED] preto nenadobudol vlastnícke právo k pozemku [REDACTED] vo vložke [REDACTED] na základe rozsudku č. 24528/1923/O.F.B. Štátneho majetkosprávneho súdu zo dňa 26.02.1925 a výnosu Krajského pozemkového súdu v Budapešti z 12.04.1927, pod č. 13.385/1927, nakoľko rozsudok Štátneho majetkosprávneho súdu pod č. 24528/1923 sa týkal len výkupu pôdohospodárskeho majetku, ktoré patrilo kniežaťu [REDACTED]. Tento rozsudok neobsahuje žiaden výrok o tom, že by sa práve [REDACTED] do vlastníctva prideliť predmetný pozemok. Podľa odvolacieho súdu preto rozsudok č. 24528/1923/O.F.B. Štátneho majetkosprávneho súdu zo dňa 26.02.1925, ale ani výnos Krajského pozemkového súdu v Budapešti zo dňa 12.04.1927 nie sú takými súdnymi rozhodnutiami, na základe ktorých by bolo možné konštatovať, že [REDACTED] nadobudol vlastnícke právo k pozemku predmetnej [REDACTED] [REDACTED]. Navyše v predposlednom odseku výroku výnosu Krajského pozemkového súdu v Budapešti

z 12.04.2007 sa uvádza, že o zápise vlastníckeho práva jednotlivých nadobúdateľov Krajinský pozemkový súd rozhodne neskôr. Právny predchodca [REDAKOVANÉ] preto vlastníctvo k pozemku do roku 1927 nadobudnúť nemohol a v PK vložke [REDAKOVANÉ] sa nachádza zápis vykonaný na základe výnosu práve Krajinského pozemkového súdu v Budapešti z 12.04.1927, ktorý preukazuje, že vlastníkom pozemkov zapísaných pod [REDAKOVANÉ] až [REDAKOVANÉ] je Maďarský štát. Tento sa považoval za vlastníka predmetného pozemku až do 15.10.1947, kedy bol predmetný pozemok pričlenený k Československu na základe Parížskej mierovej konferencie. Správne súd pnej inštancie konštatoval, že nie je v danej veci možné, aby slovenské súdy ako prejudiciálnu otázku riešili, či cudzí štát zapísal do verejnej listiny vlastníka pozemku v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi a účinnými na území cudzieho štátu.

V konaní nebolo preukázané, že by právny predchodca žalobcov [REDAKOVANÉ] predmetný pozemok vydržal. Správne žalovaní v 1/ a 2/ rade poukázali na tú skutočnosť, že od zápisu uznesenia č. 13385/1927 Krajinského pozemkového súdu v Budapešti, teda od zápisu vlastníctva k predmetnej parcele na Maďarský štát, právny predchodca žalobkyní už nebol dobromyseľným držiteľom tejto nehnuteľnosti a taktiež nebola splnená lehota na vydržanie, t.j. ak by ju právny predchodca žalobkyní užíval od roku 1925 do roku 1952, neuplynulo 32 rokov a následne po účinnosti zák. č. 141/1950 mohlo podľa ust. § 566 cit. zákona dôjsť k vydržaniu len po uplynutí 10 rokov, pričom ani táto lehota nebola dodržaná vzhľadom k tomu, že v roku 1956 vlastníctvo podľa PK bolo vložené na Československý štát.

Vzhľadom na vyššie uvedené preto nemožno uzavrieť, že nehnuteľnosť, ktorá bola pôvodne zapísaná v pozemno-knižnej vložke [REDAKOVANÉ], tak ako ich žalobcovia špecifikovali v upravenom písomnom petite, patria do dedičstva po poručníkovi nebohom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.»

3. Sťažovatelia svoju sťažnosť začínajú citovaním označených článkov ústavy a dohovoru, pokračujú obšírnym citovaním mnohých rozhodnutí ústavného súdu k problematike práva na súdnu ochranu, následne rekapitulujú svoje námietky uplatnené

v odvolacom konaní a opisujú skutkový stav a ich náhľad na nadobudnutie konkrétnych nehnuteľností konkrétnymi osobami.

3.1 Samotné námietky proti napadnutému rozsudku krajského súdu a relevantnú argumentáciu týkajúce sa porušenia označených práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu sťažovatelia zhrnuli stručne:

«Sťažovatelia majú za to, že pokiaľ súd dospeje k záveru, že nárok uplatnený žalobcom je neopodstatnený, je povinný vysporiadať sa s argumentáciou žalobcu, z ktorej má plynúť opačný záver, pretože sa inak ním vydané rozhodnutie dostane do rozporu nielen s účelom súdneho konania ale aj s princípom spravodlivého procesu. Ak súd argumentáciu účastníka konania odmieta, musí sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným a výstižným spôsobom vysporiadať, a to tak, aby bolo úplne zrejmé, aké dôvody ho k tomu viedli...

Odvolačí súd... námietku sťažovateľov vybavil iba v podstate nič nehovoriacim konštatovaním, že „Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil, vyhodnotil dôkazy, preto námietka žalobcov v tomto smere nie je dôvodná.“. Toto odôvodnenie nespĺňa minimálne požiadavky, ktoré sú na odôvodnenie rozhodnutí odvolacieho súdu kladené...

... námietka sťažovateľov má zásadný právny význam pre rozhodnutie v predmetnej veci - mohli byť podkladom pre opačné rozhodnutie odvolacieho súdu. Napriek tomu odvolací súd sa vo svojom rozsudku nezaoberal s týmito tvrdeniami sťažovateľov, nechal ich bez povšimnutia, nevyvrátil argumentáciu sťažovateľov a ani nevysvetlil, prečo nie je ich názor správny...

Tým, že odvolací súd svoj rozsudok neodôvodnil riadne, porušil základné práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa názoru odvolacieho súdu neúspešnosť žaloby sťažovateľov plynie aj zo skutočností, že sťažovatelia nepreukázali, že [REDAKOVANÉ] nie je jedinou právnou nástupkyňou po nebohom [REDAKOVANÉ] a „neuviedli, či došlo ohľadom predmetnej parcely k náhradnému dedičskému konaniu a kto sa stal skutočným právnym nástupcom predmetnej parcely“. Tento názor je v rozpore so záverom súdu prvej inštancie, ktorý je

uvedený na s. 15 jeho rozsudku: „... z doložených listinných dokladov nie je zrejmé, že právnenému predchodcovi navrhovateľov bol pridelený konkrétny pozemok, ktorý je predmetom sporu.“ ...

V predmetnej veci sťažovatelia preukázali, že [REDAKOVANÉ] rod. [REDAKOVANÉ] bola dedičkou po poručiteľovi neb. [REDAKOVANÉ]. Zo vzťahu žaloby o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, k dedičskému konaniu plynie, že podmienkou podania takejto žaloby nie je ukončenie dedičského konania, predmetom ktorého je vec, ktorá je jej predmetom. Konanie žaloby o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi vždy predchádza dedičskému konaniu ale nie opačne. Preto je zrejmé, že predmetnej veci bola zo strany odvolacieho súdu vykonaná extrémne nesprávna interpretácia praxe súdov pri určení, že tá-ktorá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, keď neuvedenie „či došlo ohľadom predmetnej parcely k náhradnému dedičskému konaniu a kto sa stal skutočným právnyim nástupcom predmetnej parcely“ pripísal na ťarchu sťažovateľov a táto interpretácia je nezlučiteľná s Ústavou Slovenskej republiky, a to do takej miery, že došlo k flagrntnému porušeniu sťažovateľovho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ustanovenia čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

4. Sťažovatelia navrhli vydať tento nález:

„Základné práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.11.2016 spis. zn. 6Co/324/2014-998 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.11.2016 spis. zn. 6Co/324/2014-998 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľov na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Predmetom sťažnosti je námietka sťažovateľov, že krajský súd sa nevysporiadal s ich ťažiskovými námietkami v odvolacom konaní a že odôvodnenie napadnutého rozsudku nespĺňa minimálne požiadavky, ktoré sú z ústavného hľadiska na odôvodnenie rozhodnutí odvolacieho súdu kladené.

7.1 Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti tak bolo posúdiť, či odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem vzťahujúcich sa na vec sťažovateľov a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľov, alebo naopak, či vzhľadom na odôvodnenie napadnutého rozsudku a právne závery krajského súdu v ňom uvedené je sťažnosť zjavne neopodstatnená a ani po jej prijatí na ďalšie konanie by nebolo možné konštatovať porušenie označených ústavných práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu.

8. Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy nachádzame v ústave v čl. 46 a nasl. (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

8.1 Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (pozri napr. *Helle v. Fínsko*, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. 12. 1997, bod 60; *Rajkovič v. Chorvátsko*, č. 50943/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 3. 5. 2001, bod 2). Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.

9. Posudzujúc procesný postup krajského súdu v konaní o odvolaní sťažovateľov, ústavný súd konštatuje, že krajský súd vo veci odvolania sťažovateľov konal zákonom predpísaným procesným postupom. Postup krajského súdu plne korešpondoval so zákonnými požiadavkami kladenými na postup odvolacieho súdu a požiadavkami kladenými ústavou a dohovoru na procesný postup všeobecného súdu.

9.1 Z formálneho hľadiska nemožno napadnutému rozsudku krajského súdu pre účely posudzovania dodržania dikcie čl. 46 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru nič vytknúť. Napadnutý rozsudok krajského súdu spĺňa požiadavky vyplývajúce z príslušnej zákonnej reglementácie formálnej kvality rozhodnutia odvolacieho súdu tejto procesnej formy.

9.2 Pokiaľ ide o skutkové a právne závery, a teda aj interpretácie a aplikácie (v čase podania žaloby platného a účinného) ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, ako aj právnych noriem upravujúcich inštitút vydržania a nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam odvolacím súdom a aj odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej

neakceptovateľnosti. Krajský súd nijako nevybočil z medzí určených čl. 46 ústavy, čl. 36 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil skutkové zistenia a svoj právny názor, aplikoval a interpretoval príslušné právne normy v súlade s ich znením, obsahom i duchom.

9.3 Odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je stručnejšieho rázu, ale je vyčerpávajúce, krajský súd sa neobmedzil na citovanie alebo parafrázovanie záverov okresného súdu, ale sám učinil závery vo veci sťažovateľov. Ba čo viac, krajský súd dal za pravdu sťažovateľom, že okresný súd pochybil, ak uviedol, že sťažovatelia nemali na veci naliehavý právny záujem, aby sa ochrany svojich práv domáhali prostredníctvom určovacej žaloby podľa § 80 Občianskeho súdneho poriadku (krajský súd uviedol: *„Podľa odvolacieho súdu žalobcovia mali naliehavý právny záujem na určovacej žalobe a teda odvolacia námietka žalobcov v tomto smere je dôvodná, t.j. ústavne konformnému výkladu nezodpovedá právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého, ak sa žalobcovia domnievali, že uznesenie Ľudového súdu v Bratislave je nezákonné, že si svoje údajné vlastníctvo mali uplatniť ako reštitúciu podľa zák. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a k inému poľnohospodárskemu majetku alebo podľa reštitučného dôvodu (§ 3 ods. 1 písm. a o/ zák. č. 503/2003 Z. z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov), tak žalobcovia sa nemôžu domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva (keď ide o právo bez časového obmedzenia) podaním určovacej žaloby podľa všeobecných predpisov občianskeho práva. Odvolací súd zároveň dodáva, že ak súd zamietá určovaciu žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je vylúčené, aby sa zároveň zaoberal vecou samou. V danom prípade však i napriek tomu, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že neboli splnené podstatné náležitosti v zmysle § 80 O.s.p. platný do 30.06.2016, súd prvej inštancie sa zaoberal vecou samou, vykonal dokazovanie, oboznámil sa s pripojenými listinnými dôkazmi, výsluchom účastníkov konania. Na zdôraznenie správnosti, že žalobcovia mali naliehavý právny záujem na predmetnej určovacej žalobe v čase podania § 80c O.s.p. - v súčasnosti ust. § 137 písm. c/ CSP a to i s poukazom na nález Ústavného súdu SR II. ÚS 249/2011, zo dňa 29.09.2011.“*).

9.4 Sťažovateľom sa dostalo následne odpovede na ťažiskové otázky rámcujúce ich vec, a to čo sa týka skutočnosti, že právny predchodca sťažovateľov (resp. žalobkýň) nebol dobromyseľným držiteľom spornej nehnuteľnosti, nebola splnená lehota na vydržanie a že nemožno uzavrieť, že nehnuteľnosť, ktorá bola pôvodne zapísaná v pozemno-knižnej vložke [REDACTED], tak ako ju sťažovatelia špecifikovali v upravenom písomnom petite, patrí do dedičstva po poručiteľovi, nebohom [REDACTED]. Tieto právne závery krajského súdu mali základ vo vykonanom dokazovaní a skutočnostiach, ktoré krajský súd vzal do úvahy. Nemožno preto napadnutému rozsudku vytknúť neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť.

9.5 Závery krajského súdu a ich odôvodnenie, ako aj postup krajského súdu v odvolacom konaní je teda nutné považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať. Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovými námietkami, ktoré sťažovatelia uplatnili vo svojom odvolaní. Právne závery, ktoré k námietkam sťažovateľov zaujal odvolací súd, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré krajský súd pri rozhodovaní aplikoval. Napadnutý rozsudok krajského súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľmi označenými právami, ktoré by zakladali reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

10. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017